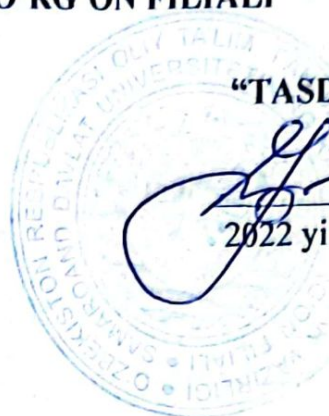

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi
№ BD-60110900
2022 yil " _ " _____

"TASDIQLAYMAN"

Direktor:
Sh.R.Urakov
2022 yil " _ " _____

**T/F.Biologiyani o'qitishda xalqaro baholash fan
dasturi**

Bilim sohasi:	500 000 – Tabiiy fanlar
Ta'lim sohasi:	510 000- Biologik va turdosh fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60110900 - Biologiya

Kattaqo'rg'on – 2022

Fan/modul kodi MTF2604	O'quv yili 2024-2025	Semestr 6	ECTS – Kreditlar 4		
Fan/modul turi Tanlov fan	Ta'lim tili O'zbek			Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi	Semestr	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umu miy (soat)
	Biologiyani o'qitishda xalqaro baholash	6	60	60	120
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – Fanni o'qitishdan maqsad - PISA testlari maktab o'quvchilarining haqiqiy hayotda kerak bo'ladigan hodisalarni tahlil qilish, ulardan xulosa chiqarish va muloqotga kirishish ko'nikmalarini qay darajada egallayotganini, ta'lim tizimining bu o'zgarishlarga qanchalik moslashayotganini aniqlash maqsadida o'tkaziladi. Hayotiy hodisalarda ilmiy usulda hal qilinishi mumkin bo'lgan muammolarni aniqlash, kuzatuv va tajribalar asosida xulosalar chiqarish kompetensiyasini o'rganadi. Bu xulosalar atrofimizdagi olamni tushunish va inson faoliyati natijasida unda sodir bo'layotgan o'zgarishlarni anglab yetish, shunga ko'ra kerakli qarorlar qabul qila olish ko'nikmasini rivojlantirish bu bo'limning asosiy maqsadidir. Fanning vazifasi - Ta'limning asosiy vazifasi o'quvchida jamiyatda muvaffaqiyatli hayot kechirishi uchun bugun va kelajakda kerak bo'ladigan ko'nikmalarni shakllantirishdir. Kreativ fikrlash- bugungi yoshlar ega bo'lishi kerak bo'lgan muhim ko'nikmadir. Shuningdek, kreativ fikrlash o'quvchilarning ta'lim olishini:hodisalar, tajribalar va xatti-harakatlarni yangicha va shaxsan mazmunli usulda talqin etish orqali qo'llab-quvvatlaydi II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu.Kirish.Pisa o'quvchilarning tabiiy fan savodxonligini baholash xalqaro dasturi. PISA,PIRLS,TIMSS,TALIS 2-mavzu.Tabiiy fanlar bo'yicha savodxonlik kompetensiyalari,ilmiy bilish turlari va kontekstlar .Hodisani ilmiy jihatdan tushuntirish,ilmiy tadqiqotlarni loyihalash va baholash,malumot va dalillarni ilmiy talqin qilish, metodologik bilim,epistemik bilim,tabiiy fanlar mazmuniga oid bilimlar				

3-mavzu. Pisa tadqiqotlarining tuzilmasi va kognitiv darajalar.quyi daraja,o'rta daraja,yuqori daraja, trend topshiriqlar,yangi topshiriqlar,topshiriq namunalari.

4-mavzu. Kreativ fikrlashni baholash zaruriyati. Kreativ fikrlash nega baholanishi kerak,Kreativ fikrlashda ta'limning o'rni

5-mavzu. Baholash sohalarini aniqlash Kreativ fikrlash nima,Domenning umumiyligi yoki o'ziga xosligi . Kreativ yondashuvning domenlari . Kreativlikning tutash yondashuvlari .

6-mavzu. O'quv jarayonida kreativ fikrlashni anglash va baholash . fikrlashning shaxs bilan bog'liq yordamchi omillari . Aqliy qobiliyatlar ,Soha bo'yicha tayyorgarlik . Tajriba va intellektga ochiqlik . Maqsad sari intilish va ijodkorlik borasida o'z-o'ziga ishonch . O'zaro hamkorlik

7-mavzu. Kreativ fikrlashning ijtimoiy yordamchi omillari . Madaniy me'yorlar va kutilayotgan natijalar ,Ta'lim yondashuvlari . Sinfidagi muhit Ijodiy faoliyat . Ijodiy ifoda . Bilim yaratish . Muammoni kreativ hal qilish .

8-mavzu. Pisa tadqiqotida kreativ fikrlashni baholashni ishlab chiqishning ahamiyati. PISA tadqiqotida kreativ fikrlashni baholash maqsadi va asosiy e'tibori . PISA tadqiqoti doirasida kreativ fikrlash domenlari . Yozma ifodalash . Vizual ifodalash

9-mavzu.Pisa tadqiqotida kreativ fikrlashni baholashni ishlab chiqishning ahamiyati Ijtimoiy muammo yechimi . Ilmiy muammoni hal qilish . Kreativ fikrlashning kompetensiyaviy modeli . Turli g'oyalarni ishlab chiqish . Kreativ g'oyalarni ishlab chiqish . G'oyalarni baholash va takomillashtirish

10-mavzu. Kognitiv testda vazifalarning taqsimlanishi, javob formati va baholash uslubi . Vazifalarning taqsimlanishi . Javob shakllari . Vazifalarni baholash . Baholovchilarning o'zaro ishonchliligi

11-mavzu. Namunalar bo'limi va kognitiv testni baholash uslublari . Yozma ifodalash bo'limining modeli .Vizual ifodalash bo'limining modeli . Ijtimoiy muammoni hal qilish bo'limining modeli . Ilmiy muammoni hal qilish bo'limining modeli . Jarayon mobaynidagi ma'lumotga asoslangan qo'shimcha ko'rsatkichlar (indikatorlar) uchun imkoniyatlar hamda dizayn .

12-mavzu. Namunalar bo'limi va kognitiv testni baholash uslublari. oha va vazifaga aloqador bilimni inobatga olish,Vazifaga kirishib ketishni (vazifa borasidagi motivatsiya) inobatga olish . O'quvchining tadqiqiy qobiliyatlari hamda «sinash va xato»ni rag'batlantiradigan dizayn xususiyatlari

13-mavzu. Testni shakllantirish va kognitiv testni validlash .

Madaniyatlararo validlikni ta'minlash . Sinov materiali validligi hamda uning madaniyatlararo solishitira olish imkoni

14-mavzu. Pisa so'rovnomasining mazmunini belgilash . Qiziquvchanlik va tadqiqotchilik . Ijodkorlik borasida o'z-o'ziga ishonch . Kreativlikka ishonch . Sinf va maktabdagi ijodiy faoliyat . Ijtimoiy muhit

15-mavzu. PISA xalqaro baholash dasturini milliy ta'lim tizimiga tatbiq etishning nazariy jihatlarini. PISA milliy talim tizimi, xalqaro baholash, globallashtirish, taraqqiyot

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Hodisani ilmiy jihatdan tushunish kompetensiyasini baholovchi Pisa test va topshiriqlari tuzish.
2. Ilmiy tadqiqotlarni loyihalash va baholash kompetensiyasini baholovchi Pisa test va topshiriqlari tuzish.
3. Malumotlar va dalillarni ilmiy talqin qilish kompetensiyasini baholovchi Pisa test va topshiriqlari tuzish.
4. Ha yoki Yo'q javobli Pisa test va topshiriqlari tuzish.
5. O'quvchilarni fanga bo'lgan qiziqishini aniqlashga doir Pisa test va topshiriqlari tuzish.
6. Birinchi darajali Pisa test va topshiriqlari tuzish.
7. Ikkinchi darajali Pisa test va topshiriqlari tuzish.
8. Uchinchi darajali Pisa test va topshiriqlari tuzish.
9. To'rtinchi darajali Pisa test va topshiriqlari tuzish.
10. Kreativ fikrlashga doir Pisa test va topshiriqlari tuzish.
11. Tayanch-harakatlanish sistemasi mavzusida Pisa test va topshiriqlari tuzish.
12. Endokrin sistema bobi yuzasidan Pisa test va topshiriqlari tuzish.
13. Qon va qon aylanish sistemasi mavzusida Pisa test va topshiriqlari tuzish.
14. Ovqat hazm qilish sistemasi mavzusida Pisa test va topshiriqlari tuzish.
15. Nafas olish sistemasi mavzusida Pisa test va topshiriqlari tuzish

V. Mustaqil ta'lim bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kreativ fikrlashni baholash zaruriyati
2. Pisa baholashining umumiy doirasi sifatida isbotga tayangan dizayn
3. Baholash sohalarini aniqlash
4. O'quv jarayonida kreativ fikrlashni anglash va baholash
5. Kreativ fikrlashning shaxs bilan bog'liq yordamchi omillari .
6. Kreativ fikrlashning ijtimoiy yordamchi omillari
7. Muammoni kreativ hal qilish
8. Pisa tadqiqotida kreativ fikrlashni baholash maqsadi va asosiy e'tibori
9. Pisa tadqiqoti doirasida kreativ fikrlash domenlari
10. Kreativ fikrlashning kompetensiyaviy modeli
11. Kreativ g'oyalarni ishlab chiqish .

	12. G'oyalarni baholash va takomillashtirish . 13 Kognitiv testda vazifalarning taqsimlanishi, javob formati va baholash uslubi 14. Qiziquvchanlik va tadqiqotchilik 15. Baholovchilarning o'zaro ishonchliligi 16. Namunalar bo'limi va kognitiv testni baholash uslublari 17. O'quvchining tadqiqiy qobiliyatlari hamda «sinash va xato»ni rag'batlantiradigan dizayn xususiyatlari 18. Kreativlikka ishonch 19. Sinf va maktabdagi ijodiy faoliyat 20. Pisa so'rovnomasining mazmunini belgilash
3	V. Ta'lim natijalari/Kasbiy kompetensiyalar Talaba bilishi kerak: Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Biologiyani o'qitishda xalqaro baholash o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr: - Hayotiy hodisalarda ilmiy usulda hal qilinishi mumkin bo'lgan muammolarni aniqlash, kuzatuv va tajribalar asosida xulosalar chiqarish kompetensiyasi. Bu xulosalar atrofimizdagi olamni tushinish va inson faoliyati natijasida unda sodir bo'layotgan o'zgarishlarni anglab yetish, shunga ko'ra kerakli qarorlar qabul qila olish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Hayotiy hodisalarda ilmiy usulda hal qilinishi mumkin bo'lgan muammolarni aniqlash, kuzatuv va tajribalar asosida xulosalar chiqarish kompetensiyasi. Bu xulosalar atrofimizdagi olamni tushinish va inson faoliyati natijasida unda sodir bo'layotgan o'zgarishlarni anglab yetish, shunga ko'ra kerakli qarorlar qabul qila olish ko'nikmasini rivojlantirish malakalariga ega bo'lish kerak.
4	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • Ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • guruhda ishlash; • individual loyihalar; • Prezentatsiyalar; • Blits-so'rovlar
5	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil

mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

VIII. Asosiy adabiyotlar:

1. Ismailov A.A., Tog'ayev G.O., Akbarova S., Asqarova D., Xalqaro tadqiqotlarda o'quvchilarning tabiiy fanlar bo'yicha savodxonligini baholash qo'llanma, Sharq nashriyoti, Toshkent 2019-yil.
2. Ismailov A.A., Daminov X.J. va boshqalar. O'quvchilarni xalqaro tadqiqotlarda tayyorlashga mo'ljallangan axborotnoma, Toshkent O'qituvchi nashriyoti, 2020-yil.
3. Ismailov A.A., Daminov X.J., Kosimov Z.A., G.A. Primov, PISA Xalqaro tadqiqotida o'quvchilarning Kreativ fikirlashini baholash qo'llanma. Ta'lim sifatini baholash bo'yicha Xalqaro tadqiqotlarning amalga oshirish milliy markazining matbaa bo'limi, Toshkent, 2021-yil.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Ismailov A.A., Daminov X.J., Karimberdiyev Q.K. — O'quvchilarni xalqaro tadqiqotlarga tayyorlashga mo'ljallangan axborotnoma — Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazining matbaa bo'limi —, Toshkent, 2021-yil (3-son)
2. Ismoilov A., Norboyeva D., Kucharova K., Qosimova Z., Aminova N.
- 6 Xalqaro tadqiqotlarda boshlang'ich sinf o'quvchilarining savodxonligini baholash. (o'quv qo'llanma) — T. Sharq NMAK, 2019-yil.
3. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardayev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. Amaliy tavsiyalar. T.: Iste'dod, 2008-yil

Internet saytlari:

1. www.oecd.org/edu/pisa — Iqtisodiy Hamkorlik va Taraqqiyot Tashkiloti (Organization for Economic Cooperation and Development, OECD) veb-sayti
2. <https://www.nsportal.ru/shkola/biologiya>
3. www.tdi.uz — O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi veb-sayti
4. www.markaz.tdi.uz — Ta'lim sifatini baholash bo'yicha xalqaro tadqiqotlarni amalga oshirish milliy markazi veb-sayti
5. <https://www.library.uz> 91
6. <https://livelib.ru>
7. <https://www.ommalashtirish.uz/populars/533>
8. PISA tadqiqotining rasmiy veb-sayti: www.oecd.org/pisa/

7	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali kengashining 2022 yil ____ son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8	Fan/modul uchun mas'ullar: M.Ashurov SamDUKF Biznesni boshqarish va axborot texnologiyalari fakulteti "Axborot texnologiyalari" kafedrası assistenti
9	Taqrizchilar: G.G'Normurodova SamDUKF Biznesni boshqarish va axborot texnologiyalari fakulteti "Axborot texnologiyalari" kafedrası assistenti. (ichki) F.Halimov SamDU Biologiya fakulteti "Zoologiya" kafedrası dotsenti (tashqi)